

LAUDATIO

PÁRKAI ISTVÁN akadémiai székfoglaló előadásához

Különleges, valójában ünnepi alkalom a mai, amikor PÁRKAI ISTVÁN professzor székfoglaló előadását tartja a Magyar Művészeti Akadémián.

Megtiszteltetés, hogy kedves tanárom gazdag életútját méltathatom. Arról a kiemelkedő egyéniségről szeretnék szólni, akinek muzsikáját nemzedékek hallgatják, akitől zenészek sokasága tanult, és akinek a véleményét tisztelettel fogadjuk mi is, kollégái és tanítványai.

Párkai István tiszteletére, 80. születésnapja alkalmából tanulmánykötet készült, ebben így írt a szerkesztő, dr. Kutnyánszky Csaba, a Liszt Ferenc Zeneakadémia Karmester-Karvezető tanszékének vezetője (azóta az intézmény rektorhelyettese): „Talán nincs is olyan karnagy hazánkban, aki ne került volna Párkai István tanár úr művészetének hatókörébe.” [...] Dosztojevszkij híres, Gogolra vonatkozó szólását ide igazítva, azt mondhatjuk: „mi mindannyian Párkai tanár úr köpönyegéből bújtunk elő.” [*Párkai 80. – írások Párkai István születésnapjára. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Bp., 2008.*]

Tekintsük át Párkai István életének legfontosabb állomásait!

1928. június 30-án született, Budapesten. A Fasori Evangélikus Gimnáziumi tanulmányai mellett, 10 éves korától a Zeneakadémia Gyakorló Iskolájában zongorát tanult. Később Ambrózy Béla növendéke lett az zeneakadémiai előkészítő szakon, és ugyanő tanította az Akadémiai és a Tanárképző osztályokban is. 1946-ban érettségizett, 1947-ben a Zeneakadémia növendéke lett, ahol 1953-ban zongoratanári oklevelet szerzett, eközben 1950-től karmester szakra is járt, ahol Somogyi László vezette a tanszéket. Párkai István ma is tisztelettel említi tanárát, valamint Weiner Leót és Mihály Andrást, akiktől, hitvallása szerint, a legtöbbet tanult.

Párkai István 1955-ben nyerte el karmesteri diplomáját. 1953-tól már vezénylesi gyakorlatot tanított a Zeneakadémia Karvezetés tanszakán, amelyet akkoriban politikai okok miatt hatalmas létszámúra duzzasztottak, és ezért két részre osztottak. Az egyik csoport tanszékvezető professzora Gát József volt, és Párkai István az ő tanársegédjeként működött. Zongorista és karmesteri érdeklődése mellett szívesen énekelt különböző kórusokban is – így alakult ki életre szóló vonzalma a kórusmuzsika iránt. Fontos szerepet játszott zenei pályáján, hogy a Budapesti Kórusban, Forrai Miklós zenei irányítása alatt megismerhette az oratórium-irodalmat.

Párkai István a karvezetés tanszakon később Vásárhelyi Zoltán tanársegédje lett, és ekkor világossá vált, hogy a kórusvezetés és annak oktatása válik pályájának fő területévé. Hosszú és eredményes évtizedek következtek, amely időszak egybeesett az

iskolai énektanár és karvezetőkészítő szak egyik „aranykorával”. Kodály Zoltán szellemi kisugárzásában, Szőnyi Erzsébet tanszékvezető professzor és számos kiváló kolléga munkájának is köszönhetően, a tanszék jeles művész-tanár nemzedékeket indított el a pályán. 1981-től 1996-ig Párkai István vezette a tanszékét. Hatékony oktatói munkáját professor emeritus-i rangban ma is folytatja, figyelemmel kíséri tanítványának zenei pályáját, és értékes tanácsokkal segíti őket.

Párkai István előadóművészi pályáján számos kiemelkedő pontot kell említünk. Az 1960-as években az amatőr Pedagógus Énekkart és a félhivatásos Pedagógus Szimfonikus Zenekart vezette. Sikerre vitte a Vásárhelyi Zoltántól átvett zeneakadémia nagykórust. Az ország minden hivatásos együttesét vezényelte, 1963-ban megalakította a Liszt Ferenc Kamarakórust, amely 1993-ig, harminc éven át működött, nagy sikerrel. Párkai István a világ minden táján föllépett együttesével. Értékes díjakat nyert a legrangosabb kórusversenyeken, hangverseny-utakon járt Európa-szerte és 1982-ben, a Kodály centenárium évében Észak-Amerikában is koncertezett a Liszt Ferenc Kamarakórossal.

Fontos az a missziós tevékenység, amelynek során megszámlálhatatlan új kórusmű bemutatóját vállalta Párkai tanár úr. Ő maga is bízta a magyar zeneszerzőket új művek alkotására, és ezáltal sok fiatal számára is lehetőséget biztosított, hogy bemutatkozhatson a hazai és külföldi közönség előtt. A szerzők megtiszteltetésnek tekintik, ha a tanár úr műsorra tűzi egy-egy darabjukat. Az európai komponisták kiemelkedő művei közül sokat első hazai előadásban szólaltatott meg. Ilyenek voltak például:

Paul Hindemith: Mise
Ligeti György: Lux aeterna
Benjamin Britten: Sacred and Profane
Leonard Bernstein: Jeanne d'Arc

A Liszt Ferenc Kamarakórus műsorára szívesen tűzött ismeretlen, mások által nehezen megszólaltatható reneszánsz vagy kortárs műveket, és különös szeretettel énekelte francia szerzők alkotásait. Számos rádiófelvételt készített különböző együttesekkel. Hanglezem-felvételei közül kiemelhetjük:

Josquin: Chansonok
Carissimi: Kisoratóriumok
Mosto: Gyulafehérvári madrigálok - sorozat
Lajtha kórusművek
Messiaen: Cinq Rechants és más francia kórusok

Párkai István a Kodály Zoltán műveit CD-n bemutató sorozatban gazdag repertoárt rögzített a Debreceni Kodály Kórus élén. (Kodály: Vegyeskarok III.)

Párkai Istvánt kiváló nyelvtudása is elvezette hazai és külföldi nemzetközi kórusversenyek zsűrijébe, (Debrecen, Gorizia, Arezzo, Tolosa, Tours, Cork

városokban), nemzetközi kurzusokat vezetett Németországban, Olaszországban, Ausztriában, Franciaországban, az Amerikai Egyesült Államokban). Természetesen, a hazai fesztiválokon és versenyeken is részt vett, több továbbképző tanfolyam vezetője volt, ezek közül a híres, Corvin téri karnagyképzőt 30 évig irányította. Örömmel vállalta azt is, ha amatőr kórusok hívták meg vezényelni. Naprakész tudása, friss humora, jelmondatszerű megszólalásai mindig meglepték és örömmel töltötték el hallgatóit.

A tanár úr a „A kórusvezénylés alapjai” c. tankönyv írója, több hazai antológia társszerzője, mint amilyen a Rózsavölgyi – Arhenaem 2000 Kiadónál megjelent: „Zengő csudaerdő”, valamint „Virág és pillangó” c. kóruskönyvek (szerkesztőtársak: Kollár Éva és Sapszon Ferenc – 2000).

Párkai István több zenei szervezetben aktívan működik, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetségének, a KÓTÁ-nak tiszteletbeli elnöke. Életművét muzikusok sokasága nagyra becsüli. A magyar állam a legmagasabb kitüntetésekkel ismerte el tanári és előadóművészi munkáját:

Liszt Ferenc-díjat, Bartók Béla – Pásztory Ditta-díjat, két ízben a Szerzői Jogvédő Artisjus-díjat nyerte el, érdemes művészi elismerést kapott, a Magyar Köztársaság tisztikeresztjével tüntették ki.

Párkai Istvánt 2007-ben a Magyar Köztársaság Kossuth-díjjal jutalmazta.

Kedves tanárunkra illenek a népi balladaszöveg záró sorai:

***„A nagy hegyek kőből vannak rakva!
Életünknek sok-sok ága, nincs hiába sok virága,
nincs hiába koronája!”***

(A zengő csudaerdő balladája – Szokolay Sándor kórusművéből – EMB 1979)

Budapest, 2014. február 7.

Kollár Éva

habilitált egyetemi tanár

Liszt-díjas karnagy

a KÓTÁ tiszteletbeli elnöke

a Magyar Kodály Társaság társelnöke

a Magyar Művészeti Akadémia tagja